

QP CODE

H2083

Enrollment Number:

Name:

M.A. DEGREE EXAMINATIONS, MARCH 2026

Third Semester

M.A. Sanskrit Language and Literature

M23SN01DE – धर्मशास्त्रम् अर्थशास्त्रं च

(2024 July admissions)

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषायां समाधेयाः। संस्कृतलेखने देवनागरीलिपि उपयोक्तव्या।

(Answers should be written in Sanskrit using Devanagari script)

Time: 3 Hours

Max Marks: 70

Section A

एकखण्डिकया केषाञ्चित् पञ्च प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत

1. धर्मशास्त्रस्य विषयाः के?
2. याज्ञवल्क्यस्मृतौ व्यवहाराध्याये कति धर्माः प्रतिपादिताः? के?
3. धर्मशास्त्रे धर्मलक्षणं किम्?
4. पशुस्त्रीणां वृद्धिः का भवति ?
5. कैः व्यवहारो न सिद्ध्यति?
6. चतुराश्रमान् विशदयत।
7. कौटिल्यमते चतुर्विद्याः काः?
8. वर्णधर्मान् निरूपयत।

(2X5=10)

Section B

एकपुटेन केषाञ्चित् षड्प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

9. दुष्टसाक्षिणः वाणी, चक्षुः ओष्ठौ च कथं भवन्ति?

10. 'सद्य एव विवादयेत् ।'कुत्र?
11. कथं सभासदः नियोक्तव्याः?
12. व्यवहारस्य अष्टादशभेदाः के? विशदयत।
13. 'अर्थशास्त्रात् तु बलवद्धर्मशास्त्रमिति स्थितिः' – विशदयत।
14. संचारिणः गूढपुरुषाः के?
15. क्रुद्ध-भीत-लुब्ध-मानिवर्गान् विशदयत।
16. अमात्योत्पत्तिं व्याख्यात।
17. संस्था कतिविधाः? काः?
18. अमात्यगुणाः के?

(5X6=30)

Section C

केषाञ्चित् द्वयोः प्रश्नयोः निबन्धात्मकं उत्तरं लिखत।

19. आधुनिककाले याज्ञवालक्यस्मृतेः व्यवहाराध्यायस्य प्राधान्यं विशयत।
20. ऋणादानविषये याज्ञवल्क्येन स्वीकृतान् धर्मान् अधिकृत्य उपन्यस्यत।
21. कौटिल्यमतानुसारं विद्याः काः तत्र दण्डनीतेः प्राधान्यं कथं स्वीकृतम्
22. अर्थशास्त्रे चारविषये पञ्चसंस्थाः के --उपन्यस्यत।

(15X2=30)